

Людмила РАДОВЕЦЬКА

ORCID: 0000-0001-9013-8246

Степан БОНДАРЕНКО

ORCID: 0000-0001-8328-5117

ЮРИДИЧНІ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ, В КОНТЕКСТІ ТЛУМАЧЕННЯ СТАТЕЙ 7(1)(G) І 8(2)(B)(XXII) РИМСЬКОГО СТАТУТУ

Постановка проблеми. Складні правові та процесуальні аспекти судового розгляду воєнних злочинів, сформульованих у статтях 7(1)(g) та 8(2)(b)(xxii) Римського статуту, вимагають детального та остаточного герменевтичного аналізу для того, щоб з'ясувати як матеріальні, так і процесуальні, а також фактичні основи для переслідування осіб, що вчинили акти сексуального насильства, включно зі зґвалтуванням, сексуальним рабством та примушуванням до проституції. Так, контексті злочинів проти людяності та воєнних злочинів, де положення Статуту вимагають ретельного тлумачення для визначення зв'язку між такими звірствами, як і ширшими парадигмами широкомасштабних чи систематичних нападів на цивільне населення, а також супутніх зобов'язань державних і недержавних суб'єктів за міжнародним гуманітарним правом. У такий спосіб можливо вирішити такі процесуальні проблеми, як-от: збереження прав обвинувачених на належну правову процедуру, захист жертв і свідків за допомогою інноваційних механізмів захисту.

Все це має відбуватися в межах нормативного ландшафту, основу якого складають такі джерела права як-от:

- нормативно-правові договори – Римський статут, Женевські конвенції, Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок;
- акти «м'якого права» – Віденська декларація та Програма дій;
- міжнародне звичаєве право.

Всі ці вищезазначені різнопланові за своєю природою джерела права, їх вельми широкий спектр, несистематизованість, свідчать про необхідність узгодження положень Римського статуту з міжнародними зобов'язаннями – різного роду правилами нормативного характеру зі всіма іншими правилами, зафіксованими в низці джерел права в галузі прав людини задля забезпечення ефективного переслідування цих серйозних порушень і відновлення справедливості та людської гідності для постраждалого населення.

Мета дослідження. Проаналізувати правові та процесуальні тонкощі переслідування воєнних злочинів за статтями 7(1)(g) та 8(2)(b)(xxii) Римського статуту, зосередившись на тлумаченні положень, що стосуються сексуального

насильства під час збройних конфліктів, оцінюючи їхню гармонізацію з міжнародним гуманітарним правом та правом прав людини для забезпечення принципу невідворотності покарання, справедливості для жертв та розвитку надійної судової практики, що виражатиметься насамперед у справедливому покаранні.

Виклад основного матеріалу. Тлумачення правових текстів (норм права) як одна із невід’ємних дій змісту юридичної практичної діяльності [1; с.66-67]¹, зокрема тлумачення норм статей 7(1)(g) і 8(2)(b)(xxii) Римського статуту (далі – Статут) вимагає глибокого розуміння складного взаємозв’язку між матеріальним міжнародним кримінальним правом і процесуальними гарантіями, що лежать в основі його застосування [1]. Ці положення, що розглядають злочини сексуального насильства як злочини проти людяності та воєнні злочини відповідно, втілюють парадигмальний зсув у міжнародній юриспруденції, кодифікуючи сексуальне насильство як образу не лише гідності окремих осіб, а й колективної свідомості людства. Правові та процесуальні аспекти цих злочинів заслуговують на ретельний аналіз, особливо в межах тлумачення, встановленого Римським статутом, який слугує наріжним каменем для Міжнародного кримінального суду (далі – МКС).

Стаття 7(1)(g) Статуту класифікує зґвалтування, сексуальне рабство, примушування до проституції, примусову вагітність, примусову стерилізацію та будь-які інші форми сексуального насильства порівнянної тяжкості як складові злочинів проти людяності за умови, що вони вчиняються в межах широкомасштабного або систематичного нападу, спрямованого проти будь-якого цивільного населення, за умови, що воно знало про такий напад. Це положення відповідає зобов’язанням, сформульованим у Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (англ. Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination Against Women, CEDAW), яка підкреслює імператив ліквідації гендерно зумовленого насильства як системного прояву нерівності [2]. Крім того, вона спирається на практику спеціальних трибуналів, зокрема Міжнародного кримінального трибуналу для колишньої Югославії (МТКЮ) у справі «Обвинувач проти Фурунджії» (англ. The Prosecutor v. Furundzija), де Трибунал детально розглянув елементи сексуального насильства в контексті збройного конфлікту, наголосивши на порушенні особистої автономії та примусових обставинах, за яких відбуваються такі діяння [3].

Паралельно, стаття 8(2)(b)(xxii) визначає зґвалтування, сексуальне рабство, примусову проституцію, примусову вагітність, примусову стерилізацію та інші форми сексуального насильства як воєнні злочини за умови, що вони відбуваються в контексті міжнародного збройного конфлікту або у зв’язку з ним. Це положення віддзеркалює зобов’язання за Женевськими конвенціями 1949 року та Додатковими протоколами до них, які забороняють посягання на особисту

1 Радовецька Л.В. Тихомиров О.О., Тугарова О.К. Сучасні основи професійної діяльності правника :навч. посіб. / [Л.В. Радовецька, О.О.Тихомиров, О.К. Тугарова та ін.]. – Київ, Видавничий дім «Кондор», 2022. – 344 с.

гідність, в тому числі принизливе і таке, що принижує гідність, поводження, з особливим акцентом на захист жінок. Інтерпретаційний зв'язок між цією статтею та Конвенцією проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (англ. *The Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*), є очевидним, оскільки акти сексуального насильства можуть одночасно становити катування, якщо вони вчиняються з обов'язковим наміром заподіяти сильні фізичні або психічні страждання з метою залякування, примусу або дискримінації [4].

Процесуальні аспекти переслідування таких злочинів за Римським статутом регулюються складною матрицею доказових і юрисдикційних норм, покликаних забезпечити притягнення до відповідальності, одночасно захищаючи права обвинувачених та інтереси жертв. Правило 70 Правил процедури та доказування МКС містить важливі вказівки щодо оцінки доказів, пов'язаних із сексуальним насильством, передбачаючи, що підтвердження не є обов'язковою умовою для встановлення елементів злочину, і підкреслюючи неприйнятність доказів щодо попередньої або подальшої сексуальної поведінки жертви. Це процесуальне нововведення спрямоване на подолання поширеної стигматизації та ретравматизації жертв і відповідає Декларації про усунення насильства проти жінок (англ. *Declaration on the Elimination of Violence Against Women*), яка закликає до ліквідації інституційних бар'єрів на шляху до правосуддя для осіб, які пережили гендерно зумовлене насильство [5].

Крім того, принцип комплементарності, закріплений у статті 17 Римського статуту, вимагає вичерпання внутрішніх засобів правового захисту, перш ніж МКС зможе застосувати свою юрисдикцію. Цей принцип є особливо помітним у контексті сексуального насильства, враховуючи системні перешкоди для судового переслідування в рамках національних юрисдикцій, включаючи вкорінені гендерні упередження, брак спроможності та переважаючу культуру безкарності. Палата попереднього провадження МКС у своєму рішенні щодо ситуації в Демократичній Республіці Конго (англ. *The Prosecutor v. Thomas Lubanga Dyilo*) підкреслила обов'язковість перевірки справжності внутрішнього провадження, щоб переконатися, що держави не захищають винних у сексуальному насильстві під виглядом взаємодоповнюваності [6].

Проблеми тлумачення, пов'язані зі статтями 7(1)(g) і 8(2)(b)(xxii), також вимагають тонкого розуміння ширшого корпусу міжнародного права. Віденська конвенція про право міжнародних договорів (англ. *Vienna Convention on the Law of Treaties, VCLT*) забезпечує основу для тлумачення Римського статуту, зокрема статей 31 і 32, які підкреслюють звичайне значення тексту в його контексті та в світлі його об'єкта та мети [7]. Цей підхід відіграв важливу роль у підтвердженні тяжкості сексуального насильства як норми *jus cogens*, підкреслюючи неможливість відступу від заборони таких дій.

Крім того, процесуальна юриспруденція МКС значною мірою спирається на Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (англ. *International*

Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR), МПГПП), зокрема статтю 14, яка гарантує право на справедливий судовий розгляд, включаючи презумпцію невинуватості, право на правову допомогу та захист від самозвинувачення [8]. Ці гарантії мають ключове значення для збалансування прагнення прокурора до відповідальності з необхідністю гарантувати, що права обвинуваченого не будуть надмірно порушені, таким чином підтримуючи цілісність провадження.

Крім того, Конвенція про попередження злочину геноциду та покарання за нього (англ. Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, CPPCG) дає пояснення щодо зв'язку між сексуальним насильством і наміром знищити, повністю або частково, національну, етнічну, расову чи релігійну групу [9]. Цей аспект особливо досліджувався у справі «Прокурор проти Акайесу» МТКЮ (англ. Prosecutor v. Akayesu), де Трибунал постановив, що акти сексуального насильства можуть вважатися актами геноциду, якщо вони вчиняються з необхідним конкретним наміром націлитися на репродуктивну здатність групи, таким чином сприяючи її знищенню.

Нарешті, процесуальне нововведення щодо участі потерпілих згідно зі статтею 68(3) Римського статуту є критичним кроком у забезпеченні того, щоб голоси постраждалих від сексуального насильства були почуті під час досягнення справедливості. Ця основа участі, доповнена положеннями Основних принципів і керівних принципів Організації Об'єднаних Націй щодо права на захист і відшкодування, підкреслює обов'язковість забезпечення того, щоб жертви отримували належне відшкодування за завдану шкоду, включаючи заходи реституції, компенсації та гарантії неповторення.

Юридичний аналіз статей 7(1)(g) та 8(2)(b)(xxii) Римського статуту знаходить важливе роз'яснення у знакових справах «Прокурор проти Жан-П'єра Бемба Гомбо» та «Прокурор проти Боско Нтаганди», які зробили значний внесок у розвиток інтерпретаційної бази щодо сексуального насильства як злочинів проти людяності та воєнних злочинів [10; 11]. Ці справи ілюструють практичне втілення правових принципів, закріплених у Римському статуті, підкреслюють процесуальні складнощі при розгляді актів сексуального насильства, включаючи зґвалтування, сексуальне рабство та інші форми примусової поведінки, в межах міжнародного кримінального права. Зближення матеріально-правового тлумачення з процесуальними нововведеннями, як показано в цих справах, свідчить про прагнення МКС розглядати сексуальне насильство як серйозне порушення міжнародних норм, забезпечуючи при цьому суворе дотримання стандартів доказової бази та належної правової процедури.

У справі Бемба МКС визнав Жан-П'єра Бемба Гомбо винним як військового командира за статтею 28 Римського статуту, оскільки він не зміг запобігти або придушити акти сексуального насильства, скоєні військами, які перебували під його ефективним контролем, під час збройного конфлікту в Центральноафриканській Республіці (ЦАР). Суд ретельно витлумачив статтю 7(1)(g), щоб встановити складові елементи зґвалтування і сексуального насильства як злочинів проти людяності, підкресливши їх системний характер і вимогу зв'язку з широ-

комасштабним або систематичним нападом, спрямованим проти цивільного населення. Судова палата детально проаналізувала примусові обставини, за яких відбувалося сексуальне насильство, спираючись на практику Міжнародного кримінального трибуналу щодо колишньої Югославії (МТКЮ), зокрема у справі «Обвинувач проти Кунарача», щоб підкреслити, що відсутність справжньої згоди в таких контекстах є невід'ємною частиною природи збройного конфлікту.

Крім того, справа Бемба прояснила процесуальні та доказові стандарти, що застосовуються до злочинів, пов'язаних із сексуальним насильством. Правило 63(4) Правил процедури та доказів МКС, яке виключає вимоги щодо підтвердження для встановлення факту сексуального насильства, допомогло Суду покластися на свідчення жертв як на доказ *prima facie*. Крім того, Судова палата підкреслила важливість Правил 70, яке забороняє робити висновки на основі попередньої сексуальної поведінки жертви, захищаючи таким чином гідність і приватне життя потерпілих. Втім, остаточне скасування Апеляційною палатою обвинувального вироку Бембі з посиланням на процесуальні та доказові недоліки у встановленні його командної відповідальності продемонструвало підвищений тягар доказування, необхідний для обґрунтування відповідальності за статтею 28, зокрема, вимогу довести, що обвинувачений не вжив усіх необхідних і розумних заходів для запобігання або припинення злочинів, скоєних його підлеглими.

На противагу цьому, справа Нтаганди стала певною юридичною віхою в переслідуванні актів сексуального насильства, скоєних у збройних силах, зокрема щодо дітей-солдатів, які перебували під командуванням злочинця. Боско Нтаганда, колишній лідер Союзу конголезьких патріотів (СКП) і Патріотичних сил визволення Конго (ПСПК), був засуджений за низку воєнних злочинів і злочинів проти людяності, включаючи зґвалтування і сексуальне рабство за статтями 7(1)(g) і 8(2)(b)(xxii). Ця справа була особливо важливою тим, що вона підтвердила, що захист від сексуального насильства, передбачений Римським статутом, поширюється на членів однієї і тієї ж збройної групи, тим самим відкинувши дихотомічний поділ на комбатантів і цивільних осіб, який традиційно застосовується в міжнародному гуманітарному праві. Таке тлумачення узгоджується з більш широким об'єктом і метою Римського статуту, сформульованими у статті 21, яка вимагає застосування і тлумачення Статуту у спосіб, що відповідає міжнародно визнаним нормам у галузі прав людини.

Підхід Судової палати у справі Нтаганди також висвітлив процесуальні тонкощі переслідування злочинів сексуального насильства. Покладання Суду на свідчення потерпілих було доповнене судово-медичними та документальними доказами, що підкреслило необхідність доказової методології для обґрунтування фактологічної бази обвинувачень. Крім того, тлумачення Судом статті 8(2)(b)(xxii) підкреслило нерозривний зв'язок між сексуальним насильством і більш широким контекстом ведення воєнних дій, стверджуючи, що акти сексуального насильства не є випадковим явищем під час збройного конфлікту, а

радіше являють собою навмисну тактику, спрямовану на поширення терору, дегуманізацію жертв і утвердження домінування.

Процесуальна судова практика в обох справах продемонструвала нюансне співвідношення прав обвинувачених та інтересів потерпілих. Стаття 68(1) Римського статуту, яка вимагає захисту жертв і свідків, була реалізована шляхом свідчень під камерою та використанням псевдонімів, щоб захистити тих, хто вижив, від подальших травм і репресій. У той же час, права обвинуваченого за статтею 67, включаючи право на перехресний допит свідків і оскарження доказів, були суворо дотримані, забезпечуючи дотримання найвищих стандартів справедливості в процесі. Роздвоєння слухань зі свідками та допущення попередніх записаних свідчень відповідно до Правил 68 також сприяли швидкому представленню доказів, мінімізуючи повторну травматизацію постраждалих.

Справа Бемби, як і справа Нтаганди зробили свій виключний внесок у нормативний розвиток міжнародного кримінального права, помістивши сексуальне насильство в ширші рамки гендерної дискримінації та системного гноблення. Опора на тлумачення норм таких міжнародних документів, як-от: CEDAW, Конвенцію проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання, а також Женевські конвенції 1949 року, підкреслила прихильність МКС до узгодження своєї судової практики з усталеними нормами прав людини. Суд також спирався на принципи, закріплені у Віденській декларації та Програмі дій, з наголосом на неподільності та взаємозалежності всіх прав людини, для того, щоб підтвердити, що судове переслідування сексуального насильства є невід'ємною частиною реалізації політики справедливості та відповідальності.

Для посилення спроможності Міжнародного кримінального суду (МКС) боротися з гендерно зумовленим насильством в умовах конфлікту, захищаючи при цьому процесуальні права обвинувачених, слід запропонувати багатогранну реформу, зосередившись на вдосконаленні доказових протоколів, захисних заходах, орієнтованих на потерпілих, і процесуальних гарантіях справедливості. По-перше, прийняття спеціалізованих керівних принципів доказування, пристосованих до унікальної природи гендерно зумовленого насильства, включаючи визнання практики надання свідчень під впливом травми та прийнятність підтверджуючих доказів, може зменшити прогалини в доказовій базі, які часто перешкоджають переслідуванню таких злочинів. По-друге, процесуальні реформи мають інституціоналізувати комплексні механізми захисту потерпілих і свідків, забезпечуючи анонімність і психологічну підтримку протягом усього процесу, не порушуючи при цьому права обвинуваченого на оскарження доказів. По-третє, створення гендерно-компетентних суддівських колегій та юридично-консультативних органів посилює спроможність судової системи завдяки залученню експертів, які знаються на нюансах сексуальних і гендерно-обумовлених злочинів. Нарешті, процесуальні гарантії повинні надавати пріоритет презумпції невинуватості та праву на справедливий судовий розгляд шляхом

інтеграції механізмів ефективного перехресного допиту та розкриття інформації, запобігаючи при цьому повторній травматизації жертв. Перекалібрувавши ці процесуальні механізми, МКС може посилити свій подвійний мандат – здійснювати правосуддя для жертв і захищати фундаментальні права обвинувачених, сприяти більшій довірі до своєї юридичній діяльності та посилити свою ключову роль у боротьбі з безкарністю за гендерно зумовлене насильство.

Висновки. Правові та процесуальні аспекти статей 7(1)(g) та 8(2)(b)(xxii) Римського статуту відображають складний синтез міжнародних правових норм, спрямованих на вирішення проблеми повсюдної безкарності за сексуальне насильство в збройний конфлікт. Кодифікуючи ці діяння як злочини універсальної юрисдикції, Римський статут підтверджує колективну рішучість міжнародної спільноти боротися з такими жахливими злочинами, тоді як його процесуальні гарантії спрямовані на забезпечення того, щоб правосуддя здійснювалося ефективним і справедливим способом, тим самим зміцнюючи моральність і правові основи системи міжнародного кримінального правосуддя.

Підсумовуючи, справи «Прокурор проти Жан-П'єра Бемби Гомбо» та «Прокурор проти Боско Нтаганди» ілюструють прогресивне юридичне тлумачення та застосування МКС статей 7(1)(g) та 8(2)(b)(xxii) Римського статуту, тим самим розвиваючи правову основу для розгляду сексуального насильства як злочинів проти людяності та воєнних злочинів. Ці справи підкреслюють процесуальні та доказові нововведення, необхідні для подолання невід'ємних проблем переслідування таких злочинів, включаючи стигматизацію тих, хто пережив злочини, труднощі з отриманням надійних доказів у конфліктних ситуаціях, а також необхідність збалансування прав жертв і обвинувачених. Закріпивши свою діяльність в нормативній базі міжнародного права, МКС зміцнив принцип, згідно з яким сексуальне насильство, як кричуще порушення людської гідності та цілісності, має реагувати рішучими правовими та процесуальними заходами для забезпечення покарання, а і справедливості для тих, хто пережив акти приниження та насильства, акти що порушують абсолютне право людини – право на людську гідність.

1. *Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду : Статут; Міжнародні суди від 17.07.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_588 (дата звернення: 14.12.2024)*
2. *Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Конвенція; ООН від 18.12.1979. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_207 (дата звернення: 14.12.2024)*
3. *The Prosecutor v. Jean-Paul Akayesu (Trial Judgement), ICTR-96-4-T, International Criminal Tribunal for Rwanda (ICTR), 2 September 1998, <https://www.refworld.org/jurisprudence/caselaw/ict/1998/en/19275> (дата звернення: 14.12.2024)*
4. *Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : Конвенція; ООН*

- від 10.12.1984. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_085 (дата звернення: 14.12.2024)
5. *A/RES/48/104 - Declaration on the Elimination of Violence against Women. Official Document System - UN.* URL: <https://documents.un.org/doc/resolution/gen/nr0/711/88/img/nr071188.pdf> (дата звернення: 14.12.2024).
6. *Situation in the Democratic Republic of the Congo, in the case of the Prosecutor v. Thomas Lubanga Dyilo, ICC-01/04-01/06, International Criminal Court (ICC), 14 March 2012,* <https://www.refworld.org/jurisprudence/caselaw/icc/2012/en/85486> (дата звернення: 14.12.2024).
7. *Віденська конвенція про право міжнародних договорів : Конвенція; ООН від 23.05.1969.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_118 (дата звернення: 14.12.2024)
8. *Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : Пакт; ООН від 16.12.1966.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_043
9. *Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього : Конвенція; ООН від 09.12.1948.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_155
10. *ICD - Bemba Case - Asser Institute. ICD - Home - Asser Institute.* URL: <https://www.internationalcrimesdatabase.org/Case/3320/Bemba-Case/>.
11. *ICC, The Prosecutor v. Bosco Ntaganda, ICC-01/04-02/06, Judgment, 8 July 2019, available at:* https://www.icc-cpi.int/CourtRecords/CR2019_ (дата звернення: 14.12.2024).

Lyudmila RADOVETSKA, Stepan BONDARENKO. Legal and Procedural Aspects of War Crimes, in the Context of the Interpretation of Articles 7(1)(g) and 8(2)(b)(xxii) of the Rome Statute

The prosecution of war criminals under the Rome Statute of the International Criminal Court (hereinafter referred to as the ICC, the Statute) is a complex and evolving area of international criminal law. Articles 7(1)(g) and 8(2)(b)(xxii) of the Statute address criminal liability for gender-based violence, particularly in the context of sexual and reproductive violence in armed conflict. This study examines the legal and procedural aspects of these provisions, highlighting their importance for the codification of gender-specific crimes as violations of international humanitarian law. The authors explore the interaction between substantive law and procedural mechanisms, focusing on issues of interpretation, evidentiary thresholds, and implications for the participation and protection of victims.

The study begins with an analysis of the legislative formulation, examining how the Rome Statute defines and distinguishes between acts that constitute crimes against humanity (Article 7) and war crimes (Article 8). The authors examine the historical and legal evolution of gender-based violence as an international crime, drawing comparisons with precedents established by the ad hoc tribunals for the former Yugoslavia (ICTY) and Rwanda (ICTR). The study then assesses the procedural framework of the ICC, including challenges to the investigation and prosecution of such crimes, including issues related to victim testimony, witness protection, and the collection of forensic evidence in conflict zones.

In addition, the study explores the broader legal implications of prosecuting sexual and gender-based war crimes, including their intersection with cultural norms, state sovereignty,

and the principle of complementarity under Article 17 of the Statute. By analysing key ICC cases such as *The Prosecutor v. Jean-Pierre Bemba* and *The Prosecutor v. Bosco Ntaganda*, the study sheds light on the development of the Court's jurisprudence and practical obstacles to achieving accountability. The study concludes with a proposal for reforming procedural mechanisms to ensure justice for victims while protecting the rights of the accused, thereby strengthening the ICC's capacity to address gender-based violence in conflict.

Keywords: war crimes, gender-based violence, Rome Statute, international humanitarian law, international criminal law, ICC jurisprudence

Людмила РАДОВЕЦЬКА, Степан БОНДАРЕНКО. Юридичні та процесуальні аспекти воєнних злочинів, в контексті тлумачення статей 7(1)(g) і 8(2)(b)(xxii) Римського Статуту

Переслідування воєнних злочинців згідно з Римським статутом Міжнародного кримінального суду (далі – МКС, Статут) є складною сферою міжнародного кримінального права, яка розвивається. Статті 7(1)(g) і 8(2)(b)(xxii) Статуту стосуються кримінальної відповідальності за гендерне насильство, особливо в контексті сексуального та репродуктивного насильства під час збройного конфлікту. У цьому дослідженні авторами розглядаються правові та процесуальні аспекти цих положень, підкреслюється їх значення для кодифікації гендерно-специфічних злочинів як порушень міжнародного гуманітарного права. Автори досліджують взаємодію між матеріальним правом і процесуальними механізмами, зосереджуючись на проблемах тлумачення, доказових порогах і наслідках для участі та захисту потерпілих.

Дослідження починається з аналізу законодавчого формулювання, вивчення того, як Римський статут визначає та розрізняє дії, що становлять злочини проти людяності (стаття 7) і воєнні злочини (стаття 8). Автори досліджують історичну та юридичну еволюцію гендерного насильства як міжнародного злочину, проводячи порівняння з прецедентами, створеними спеціальними трибуналами для колишньої Югославії (ICTY) та Руанди (ICTR). Дослідження далі оцінює процедурні рамки МКС, включаючи проблеми з розслідуванням і судовим переслідуванням таких злочинів, зокрема питання, пов'язані зі свідченнями потерпілих, захистом свідків і збором судово-медичних доказів у зонах конфлікту.

Крім того, у цьому дослідженні досліджуються ширші правові наслідки судового переслідування сексуальних і гендерних воєнних злочинів, включаючи їх перетин з культурними нормами, державним суверенітетом і принципом комплементарності згідно зі статтею 17 Статуту. Аналізуючи ключові справи МКС, такі як «Прокурор проти Жан-П'єра Бемби» та «Прокурор проти Боско Нтаганди», дослідження проливає світло на розвиток юриспруденції Суду та практичні перешкоди для досягнення відповідальності. Дослідження закінчується пропозицією щодо реформування процесуальних механізмів для забезпечення правосуддя для жертв, водночас захищаючи права обвинувачених, тим самим зміцнюючи спроможність МКС боротися з насильством за гендерною ознакою під час конфлікту.

Ключові слова: воєнні злочини, гендерне насильство, римський статут, міжнародне гуманітарне право, міжнародне кримінальне право, юриспруденція ICC.